

Piteå kommun

Riktlinjer för upplåtelse av offentlig plats och gaturum

Dokumentnamn	Dokumenttyp	Senast antagen	Beslutsinstans
Riktlinjer för upplåtelse av offentlig plats och gaturum	Riktlinjer	2025-06-24 § 82	Samhällsbyggnadsnämnden
Administrationsansvarig	Version	Diarienummer	Giltighetstid
Samhällsbyggnad	3	22SBN21	2025-07-01 -- 2029-06-30
Dokumentinformation	Riktlinjer för upplåtelse av offentlig plats och gaturum		
Dokumentet gäller för	Allmänheten, näringsidkare, Piteå kommuns tjänstepersoner		

Innehåll

Syfte och mål.....	1
Lagar och föreskrifter.....	1
Inledande bestämmelser	1
Ansvar och skyldigheter.....	2
Om skyldigheter inte efterlevs	2
Specifika villkor	3
Uteserveringar	3
Försäljning och torghandel.....	3
Ambulerande försäljning.....	4
Byggplatsetableringar, containrar, byggställningar och dylikt	4
Körer, orkestrar och dylikt	4
Undantag	4
Offentlig information och möten.....	4
Skyltställ, varuställ/bord och marschaller utanför butik	5
Undantag	5
Tillfällig skyltning och affischering.....	5
Banderoller och vepor	5
Undantag	5
Cirkus, tivoli.....	6
Arrangemang	6
Större arrangemang	6
Lotteriförsäljning.....	6
Uppställning och visning av fordon	6
Marknader	6
Allmänna val och valstugor.....	6
Ansökan.....	8
Avgifter	8

Syfte och mål

Syftet med riktlinjen är att tydliggöra till företag, organisationer och privatpersoner på vilka platser och enligt vilka förutsättningar det är möjligt att tillfälligt ta delar av kommunens offentliga platser i anspråk. Riktlinjen syftar även till att förenkla handlägningsprocessen för tjänstepersoner.

Målet med riktlinjen för upplåtelse av offentlig plats är att bidra till en tillgänglig, trygg och attraktiv stad för medborgare, besökare och näringslivet i enlighet med Piteå kommuns övergripande mål.

Lagar och föreskrifter

Nedan följer de lagar, dokument och skrifter som reglerar frågor gällande upplåtelse av offentlig plats:

- Ordningslagen (1993: 1617)
- Väglagen (1971: 948)
- Lagen om rätt för kommunen att ta ut avgift för vissa upplåtelser av allmän plats, ”avgiftslagen” (SFS 1957: 259)
- Konkurrenslagen (2008:579)
- Lagen om tillfällig försäljning (SFS 1990: 1183)
- Jordabalken (1970:994)
- Allmänna lokala ordningsföreskrifterna för Piteå kommun
- Övriga beslut i förvaltningsnämnder och i kommunfullmäktige

Inledande bestämmelser

Offentlig plats är vägar, gator, torg, parker och andra platser som i detaljplan redovisas som allmän plats. En offentlig plats ska vara öppen för allmänheten. Av särskilt stor vikt är därför god tillgänglighet för att underlätta för alla. Den som vill anordna allmänna sammankomster och offentliga tillställningar på offentlig plats eller på annat sätt använda offentlig plats, på ett sätt som inte stämmer överens med det ändamål som platsen har upplåtits för eller som inte är allmänt vedertaget, ska söka om tillstånd.

- En **allmän sammankomst** är bland annat politiska eller religiösa möten, demonstrationer, föreläsningar och föredrag i undervisnings-/utbildningssyfte samt andra sammankomster där mötesfriheten utövas.
- En **offentlig tillställning** är exempelvis sport- och idrottstävlingar, dansuppvisningar, evenemang, tivoli, marknader och mässor som är öppna för allmänheten.

Ansvar och skyldigheter

- Sökande ska ta hänsyn till och försöka underlätta för alla trafikanter, särskilt för gående och cyklister, för barn och för personer med funktionsnedsättning i samband med användande av offentlig plats. Tillgängligheten och tryggheten på den upplåtna platsen får inte försämras. Särskild hänsyn ska även tas till barn vid val av placeringar på offentlig plats, så att de inte trängs undan från sina miljöer (till exempel parker och lekplatser).
- Sökande ansvarar för skötsel, underhåll och renhållning av det aktuella området.
- Ingrepp i markytan eller i fasta anläggningar får inte göras.
- Det är inte tillåtet att bruka elström eller vattenanordningar inom och intill upplåten yta, om inte avtal finns med ägaren av anordningar.
- På upplåten yta får fordon inte parkeras. Undantag kan medges om det finns särskilda skäl.
- Sökande äger ansvar för godkänd trafikanordningsplan där detta fodras för att få beviljad upplåtelse.
- Piteå kommun är skyldig att upprätta en tidsbegränsad lokal trafikföreskrift, om upplåtelsen kräver detta och om möjlighet finns.
- Piteå kommun ansvarar för vägvisning, gatuavstängningar, trafikregleringar enligt trafikförordningen. Eventuella kostnader belastas sökanden.
- Förutom tillstånd från Polismyndigheten för begagnade av offentlig plats kan tillstånd för till exempel bygglov, serveringstillstånd, alkoholtillstånd eller livsmedelsregistrering fodras.
- Det är inte tillåtet att sätta upp reklam i parker och rekreationsområden, i miljöer för barn som vid skolor och lekplatser, invid kyrkogårdar och liknande samt inom områden där trafiksäkerheten och tillgängligheten kan äventyras.
- Tillståndshavaren ansvarar för omhändertagande av allt avfall som uppstår i samband med upplåtelsen.
- Kommunens papperskorgar får inte användas för avfall som uppkommer i samband med upplåtelsen.
- Uppställning av anordningar såsom byggställningar, scener och container får inte ske under trädets krona (rotzonen).

Om skyldigheter inte efterlevs

Vid begagnade av offentlig plats har sökande ett ansvar i förhållande till övriga kommuninvånare och till platsen. Sökande får till exempel inte orsaka skador på sådant som markbeläggningar och växtlighet. Om skada ändå skulle inträffa gäller följande:

- Kommunen påtalar bristerna om upplåtelsen inte sköts. Om den upplåtna platsen fortfarande inte förvaltas enligt avtal skrivs ett nytt yttrande till polismyndigheten, som skickar en formell uppsägelse.

- Polismyndigheten kan säga upp tillståndet, utfärda böter och beslagta dina varor eller annan egendom. I värsta fall kan åtal väckas. Kommunen kan göra en polisanmälan om skada skett eller om villkoren för den hyrda platsen inte efterlevts.
- Jordabalkens bestämmelser om besittningsskydd gäller inte för upplåtelse av offentlig plats. Av det följer att sökande inte har rätt till ersättning om tillståndet sägs upp.
- Kommunen är inte skyldig att anvisa en ny plats.
- Kommunala arbeten som stör under tiden sökande hyr marken ger inte heller rätt till någon ersättning. Om sökande vill flytta verksamheten ska sökande söka nytt polistillstånd och sökande får själv betala de kostnader som det innebär.
- Sökande ansvarar för skada som kan drabba tredje part till följd av att villkoren inte efterlevts. Piteå kommun tar inte på sig några kostnader på grund av upplåtelsen.
- Eventuella reparationskostnader och återställandekostnader orsakade av evenemanget bekostas av arrangören och debiteras av Piteå kommun till självkostnadspris.
- För permanenta skador på ett trädets grenverk, stammar eller rotsystem som orsakats av tillståndshavaren eller dennes verksamhet ska tillståndshavaren ersätta markägaren.
- Nyttjande av andra anordningar än vad upplåtelsen medger kan debiteras.

Specifika villkor

Förutom de generella reglerna som gäller vid upplåtelse av offentlig plats finns specifika regler för olika upplåtelser. De specifika villkor som beskrivs i detta avsnitt är vägledande för kommunens yttranden till Polismyndigheten. Kommunens yttranden kan sedan innehålla mer detaljerade villkor då varje ärende hanteras och bedöms individuellt.

Uteserveringar

- Uteserveringar placeras som grundregel i direkt anslutning till verksamhetens fasad. På Uddmansgatan kan även esplanaden nyttjas. Uteserveringar kan efter samråd med Samhällsbyggnad även tillåtas centralt på torg, sommargator med mera.
- Komplet ansökan innehållande ritningar över önskad yta, materialbeskrivning av serveringens avgränsning och möblemang fodras.
- Skall uppfylla Piteå kommuns *Riktlinjer för uteserveringar*.

Försäljning och torghandel

- I Piteå finns torghandelsplatser på Rådhusorget, Öjatorget, Porsnästorget och Residensgården. För dessa platser finns särskilda torghandelsföreskrifter fastställda i *Allmänna lokala ordningsföreskrifter* för Piteå kommun.
- Gäller för privata aktörer och ideella föreningar.
- Ideella föreningar kan få upplåtelse i hela centrum, yta, tid och aktivitet tas i beaktning. Försäljning som sker direkt från ett fordon kan upplåtas på ytor vid fordonsparkeringen intill Västra Kajen.

Ambulerande försäljning

Med ambulerande försäljning avses sådan gatuförsäljning som tar offentlig plats i anspråk endast tillfälligt och i obetydlig omfattning och som därför inte kräver tillstånd enligt 3 kap 1 § ordningslagen.

Ambulerande försäljning är inte tillåtet på följande platser:

- Rådhusorget.
- Del av Storgatan, mellan Västergatan och Rådhusorget.
- Del av Uddmansgatan, mellan Hamngatan och Prästgårdsgatan

Byggplatsetableringar, containrar, byggställningar och dylikt

- Containrar ska märkas med hyrestagarens namn, adress och person- eller organisationsnummer.
- Städning av och omkring upplåten yta ska ske kontinuerligt.
- Bygglov kan fodras för uppställning.
- Brandföreskrifter ska iakttas.
- För vägunderhåll ska tillgänglighet beaktas.
- Trafikanordningsplan skall lämnas in och godkännas av Samhällsbyggnad innan upplåtelsen kan godkännas.

Körer, orkestrar och dylikt

- Plats kan upplåtas på Rådhusorget, Byxorget, Residensgården, i Badhusparken och på Strömkajen.
- Allmänna lokala ordningsföreskrifter ska följas.

Undantag

- Skyltsöndag har skolklasser och ideella föreningar förtur till ytor.
- Under *Piteå Dansar och Ler* innanför evenemangområdet.
- Under *Noliamässan*, området norr om Sundsgatan.
- Under *Piteå Summer Games*.

Offentlig information och möten

- Kan beviljas på allmänna platser. Företrädesvis på Rådhusorget, Byxorget och Residensgården. I samband med exempelvis informationskampanjer kan viss försäljning (ej kommersiell) som har tydlig koppling till informationen tillåtas.

Skyltställ, varuställ/bord och marschaller utanför butik

- Kan endast tillåtas på gator där trottoaren är två meter eller bredare.
- Skyltställ, varuställ/bord och marschaller placeras mot egen fasad. Minst 1,5 meter av trottoaren ska lämnas fri för passage.
- För eventuella skador på grund av utställda skyltar, varor eller marschaller på offentlig plats ansvarar den som har placerat ut föremålen.
- Anordning med öppen eldslåga, exempelvis marschaller, ska placeras så att de inte kan orsaka skador i omgivningen och på markytan samt följa ovanstående regler.
- Ska uppfylla Piteå kommuns *Riktlinjer för skyltning*.

Undantag

- Storgatan och Uddmansgatan, område där fordonstrafik är förbjuden.
Skyltvaror/skyltställ får placeras mot egen fasad och sticka ut max 1,5 meter från fasad, dock aldrig längre ut än till rännal.

Tillfällig skyltning och affisivering

- Kan beviljas i verksamhetens upplåtna möblerzon.
- Permanenta reklamskyltar kräver skyltlov och markägarens tillstånd.
- För övrig tillfällig skyltning och affisivering krävs polistillstånd enligt ordningslagen. Tillgänglighet och trafiksäkerhet får inte påverkas.
- Affisivering är tillåten på kommunens offentliga annonstavlor. Annonstavlor finns på Byxtorget och i korsningen Hamnplan/Uddmansgatan. Affisivering på annonstavlor kräver inget tillstånd.
- Innehåll som kan verka stötande eller bryter mot svensk lagstiftning är inte tillåten.
- Ska uppfylla Piteå kommuns *Riktlinjer för skyltning*.

Banderoller och vepor

- Tillåts på gångbro över Svartuddsvägen och på vägbro över Hembygdsvägen.
- Upplåtelse gäller under begränsad tid.
- Tillståndshavaren ska avlägsna banderoller/vepor när arrangemanget är slut.
- Trasigt informationsmaterial ska snarast möjligt bytas ut eller tas bort.
- Allmännyttig information och av icke kommersiell art är tillåten.

Undantag

- På Storgatan vid större evenemang kan upplåtelse medges.
- På Stadsbergets fasad tillåts vepor med godkänt mått och med allmännyttigt innehåll i samråd med fastighetsägaren.

Cirkus, tivoli

- Om möjligt upplåts plats för cirkus och tivoli på tillgänglig yta.

Arrangemang

- Kan beviljas på allmän plats i samråd med Samhällsbyggnad.
- Arena Norrstrand rekommenderas för gemensam start- och målgång vid tävlingar, uppvisningar med mera.
- Platsupplåtelse för uppvisningstävlingar med motor bedöms efter tillgänglighet och efter arrangemangets art och behov.

Större arrangemang

- Avser större arrangemang av storleken Piteå dansar och ler, Piteå Summer Games och Noliämässan.
- Beviljas i enlighet med Piteå kommuns politiska beslut.
- Enligt plankarta och överenskommelse med Samhällsbyggnad och i samråd med övriga berörda förvaltningar.

Lotteriförsäljning

- Godkänns inom hela centrum, med undantag för Byxtorget, i samråd med Samhällsbyggnad. Eventuellt lotteritillstånd iakttas.

Uppställning och visning av fordon

- Kan beviljas inom hela kommunen i samråd med Samhällsbyggnad med undantag från Byxtorget och på Storgatan där förbud mot fordonstrafik gäller.

Marknader

- Kan beviljas på allmän plats i kommunen. Företrädesvis på Rådhusstorget, Storgatan delen Rådhusstorget till Aronsgatan och i Badhusparken.
- Villkor för försäljning och torghandel ska iakttas.
- Kan beviljas efter överenskommelse med Samhällsbyggnad och i förekommande fall efter samråd med berörd part.

Allmänna val och valstugor

- Upplåtelse för valstugor tillåts på Storgatan i samband med allmänna val.
 - Plats kan upplåtas på Storgatan/Byxtorget, max 5 m² liksidig utformning, invändig höjd max 2,1 m, bro/altan max 1 m². Se bild nedan.
- Tid för upplåtelse begränsas till tre veckor före respektive fem vardagar efter valdagen.

- Ansökan om upplåtelse av plats för valstuga ska ha kommit in via Polismyndigheten, till Samhällsbyggnad senast fyra månader före valdagen. Platsfördelning sker via lottning.
- Fem veckor före valdag till allmänna val är upplåtelse på Byxtorgets informationsplats bokad för partier som ingår i allmänna val, därefter i mån av lediga tider kan andra intressenter upplåtas plats för möten. Ansökan om mötestider på Byxtorget ska ha inkommit, via Polismyndigheten, till Samhällsbyggnad senast fyra månader före valdagen. Tidfördelning för mötestider på informationsplatsen sker via lottning om inte parterna sinsemellan kommer överens om fördelning.

Bild 1. Placering och måttsättning av valstugor.

Ansökan

Enskilda personer, föreningar, företag och arrangörer har möjlighet att hyra offentlig plats av kommunen som är markägare för annat ändamål än vad platsen upplåtits för vid planläggning. Allmänhetens behov av att kunna passera och använda närliggande ytor måste kunna tillgodoses ur ordnings- och trafiksäkerhetssynpunkt. • För att hyra offentlig plats ska polistillstånd sökas hos Polismyndigheten.

- För att hyra torghandelsplats för försäljning på utvalda platser i kommunen krävs inget polistillstånd. Ansökan görs hos kommunen.
- Bygglov kan fodras i samband med byggplatsetableringar av olika slag, för uteserveringar och skyltning.
- Arrangemangets eventuella ljudnivå beaktas och bedöms individuellt. • Avsyrning före och efter evenemang sker efter överenskommelse.
- Upplåten yta tillhandahåller inte elström eller vattenanslutningar.
- Upplåtelse kan endast tillåtas om arrangemanget/utrustningen inte skadar gatans beläggning och uppvärmningssystem.

Ansökan får tidigast lämnas in sex månader innan planerat evenemang, med undantag för större evenemang. Ansökan bör inlämnas senast två månader innan planerat evenemang. Ansökan om upplåtelse ska inlämnas årligen. Beslut tas endast ett år i taget. Upplåtelse av torghandelsplats kan ges maximalt ett år i taget.

Upplåtelse kan av särskilda skäl avvika från riktlinjen efter beslut av Samhällsbyggnad. Upplåtelse kan nekas om trafiksäkerhet och tillgänglighet inte kan uppfyllas eller att annat politiskt beslut företräder.

Avgifter

- Fastslagen taxa för upplåtelse av offentlig plats kan debiteras enligt kommunfullmäktiges beslut.
- Kostnader för avsyrning innan och efter evenemang kan debiteras.
- Avgifter kan tillkomma när tillståndsinnehavaren inte uppfyller de krav och de eventuella överenskommelser som gäller för den specifika upplåtelsen.